

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

27. An Capitulum possit cognoscere causas matrimoniales? Et Capitulum
possit revocare statuta præcedentis Episcopi, si fuerit expediens, &
contraria statuere, quæ obligent totam Dioccesim? Ex p. 8. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

Narrat. ubi supra, consil. 28. & 30. cum Panvino ubi supra q. 5. & cum aliis, quos citant, nempe dispensatione possit. Quoniam tota vniuersam iurisdictione Episcopi censetur ad Capitulum deuolui, etiam voluntaria, que non fuerit reperta esse illi denegata, vt dictum est: nullibi autem hanc iurisdictionem comperimus illi esse denegatam. Et cum sæpe expediens ac necessarium sit cum subditis dispensare in multis, vt ex se est notissimum, & colligitur ex c. Domino sancto, iuncta glo. lib. 1. verb. *neesse*, & iuncto c. vt *constitueretur*, ubi non sufficienter esset prouisum Diocesis, si iurisdictione Episcopi, sine dispensatione ad Capitulum deuolueretur, Sede vacante. Potest item concedere facultatem absolvendi ab omnibus casibus Episcopo referatis, cum sit eadem ratio, & ex se sit proprium, affirmatque Panormitanus, c. vnic. his que *colli. & cum olim* 14. de maioritate & obedient. & in omnibus censent Panvini *quasi* 5. citata, part. 1. Hac Molina, que etiam confirmant aliqua à nobis in superionibus resolutionibus firmata.

RESOL. XXIV.

An Capitulum Sede Vacante possit dispensare in casibus Pontificiis, quando non est facilis recursus ad Papam, vel ad Nunciū Apostolicum, si ad eam dispensationem concedendam potestatem habeat?
Et an Episcopus possit prædictam facultatem delegare in supradictis casibus? Ex parte 8. tractatu 4. Ref. 9.

§. 1. Respondeo affirmatiuè cum Merolla tom. 3. ad diff. 7. cap. 7. dub. 1. num. 12. ubi sic ait: Ampliatur quindò, vt succedat etiam in iurisdictione, quam habet Episcopus ex præsumpta voluntate Pontificis: vt dispensandi in legibus Pontificiis, in casu necessitatis, quando non facile potest adiri Pontifex, vel Nunciū Apostolicum, si ad eam dispensationem concedendam potestatem habeat Ratio est, quia Capitulum succedit in totam iurisdictionem ordinariam Episcopi, vt supra probatum est, at verò iurisdictione, sua potestas, quam habet Episcopus dispensandi in legibus Pontificiis in casu necessitatis, est ordinaria; ergo in ea succedit Capitulum. Minor probatur, nam iurisdictione annexa perpetuò dignitati, qualis est hæc, est ordinaria, vt multis allegatis ostendimus cap. 3. dub. 1. & hinc est, quòd potest eam Episcopus delegare, etiam generaliter, vt bene inquit Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 40. num. 14.

RESOL. XXV.

An Capitulum Sede Vacante possit absoluerè à iuramentis? Ex p. 8. tr. 4. Ref. 3.

§. 1. Affirmatiuè respondeo cum Merolla tom. 3. ad diff. 7. cap. 7. dub. 1. num. 31. qui citat Cardinalem Felinum, & alios, quibus ego addo Rodriguez in sum. tom. 1. cap. 71. num. 6. Et ratio est, quia absolvendi à iuramento ordinario, potest Episcopus concedere; ergo & Capitulum Sede Vacante.

RESOL. XXVI.

An Capitulum Sede Vacante possit dispensare in

omnibus votis, & iuramentis, quibus possit Episcopus? Ex parte 8. tractatu 4. Ref. 45.

§. 1. Respondeo affirmatiuè; & idè pro certò habendum est, posse dispensare in omnibus votis, in quibus potest Episcopus iure ordinatio, cum in Episcopi iurisdictionem succedat, atq; ita sentiunt Arag. 22. quasi. 88. alt. 11. conclus. 5. Antonius Gomez. in Cruciana, claus. 10. n. 62. Sayr. in clauis regia l. 6. c. 11. n. 94. Man. Rodrig. sum. tom. 2. c. 10. n. 3. Henriquez l. 14. de irregularitate, c. 18. n. 2. sine. & l. 6. de poenitent. c. 6. num. 1. & ita etiam docet Ludouicus à Cruz in Bulla Cruciana, disp. 1. c. 6. dub. 19. n. 13. Sanchez in summa, tom. 1. lib. 4. c. 38. n. 17. Molina de Iustit. tom. 6. tract. 5. disp. 11. n. 5. & Fagundez in Decalog. tom. 1. l. 2. c. 4. n. 23.

RESOL. XXVII.

An Capitulum possit cognoscere causas Matrimoniales?
Et an Capitulum possit reuocare statuta præcedentis Episcopi, si fuerit expediens, & contraria statuere, qua obligent totam Diocesim? Ex parte 8. tract. 4. Ref. 22.

§. 1. Prima facie videtur negatiuè respondendum, ex quo Concilium simpliciter verba facit de Episcopo, & consequenter minimè extendendum ad Capitulum, prout à simili arguit Abb. in cap. quod in iis, de maiorit. & obedient. Alexand. de Neuo, consil. 71. Calder. in consil. 2. de iis, que sunt à Prælati absque consensu Capituli.

2. Ceterum contrariam sententiam tenendam existimo, quam firmant text. in cap. veniens, de eo, qui duxit in matrim. resoluunt Couarruias dicto n. 1. in princip. versic. atque etiam, Panvini de officio, & potestate Capituli, Sede Vacante, part. 1. quasi. 10. sub num. 8. Quaranta in summa Bullarum, verb. Capitulum Sede vacante, quasi. 5. ubi asserit per Concilium Tridentinum dicto loco dispositum esse, quòd cautè matrimoniales relinquantur examini, & iurisdictioni Episcopi, tantum vt excluderentur alij Prælati inferiores: at Capitulum in hoc casu non dicitur inferior Episcopo, sed par.

3. Et idè hanc sententiam tenet Rodriguez in summa, tom. 1. cap. 71. n. 8. ubi sic ait: *El Cabildo, Sede Vacante puede conocer de las cosas arduas, pues lo es concedido conocer de las cosas matrimoniales, que segun derecho se cuentan entre las graves, y no le esta lo dicho prohibido, y mas que el conocimiento de ellos no preiudicia al futuro successor, como lo tiene Páximo de Pines de Abad. Ni el Concilio Tridentino dispone lo contrario, porque aunque dice, que el examen de las cosas matrimoniales se deba al examen del Obispo, no por esso quita este poder al Cabildo Sede Vacante, pues tiene la jurisdiccion Episcopal y qual, sino à otros inferiores juezes, como lo dice Nauarro.* Ita ille, cui adde Molinam de Iustit. tom. 6. tract. 5. disp. 11. num. 7. ubi probat Capitulum, Sede Vacante, posse facere statuta, quæ obligent totam Diocesim, & vim habeant obligandi in perpetuum, etiam tempore Episcopi oris, qui in eo Episcopatu successerint: sicut Episcopus potest eadem statuta perpetua facere. Ceterum quicumque Episcopus in eo Episcopatu succedens poterit illa reuocare: sicut & reuocare potest quæcumque alia cuiusvis alterius Episcopi sui antecessoris: neque enim prædecessor aufere potest successori in Episcopatu potestatem condendi noua statuta, & reuocandi iam condita. Item statutum in præiudicium successoris esset nullum: quia Sede Vacante, nihil in præiudicium

LA N A
S I N I A
O. III. IV. V
E III

ciunt Episcopi, & Diocesis innovari potest, cap. 1. & *Seq. in Sede Vacante.*

4. Et ratio huius postre conclusionis est, quia Capitulum succedit in tota Episcopi iurisdictione ordinaria, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, ut supra dictum est, nisi aliquid inveniatur ei prohibitum; at Episcopus iure ordinario potest condere leges, seu statuta pro tota diocesi, quae durent etiam post mortem ipsius, & hoc non inveniatur prohibitum Capitulo; ergo non est illi denegandum. Confirmatur, quia potest occurrere necessitas corrigendi aliquas pravas consuetudines: ergo potest Capitulum per statuta poenalia tali necessitati providere: erunt ergo illa statuta de se perpetua; quia hoc est de ratione statuti, ut dicunt communiter Doctores. Et quia nihil in hoc praedicitur futuro Episcopo; nam poterit illa revocare si expedire consulerit: ergo, &c.

5. Hinc inferitur posse Capitulum revocare statuta praecedentis Episcopi, si fuerit expediens, & contraria statuere, quia est aequalis illi in iurisdictione, & est posterius; ergo, sicut Episcopus successor potest revocare statuta Praedecessoris; ergo & Capitulum, quod Episcopo mortuo succedit in iurisdictione.

Sup. hoc in tom. 6. tr. 1. ex lata doctrina Ref. 19 §. Ex his sed lege eam per totam.

RESOL. XXVII.

An Capitulum Sede Vacante, & eius Vicarius Generalis habeant facultatem dandi licentiam assistendi matrimonio, & ingrediendi Monasteria Monialium? Ex p. 8. tr. 4. Ref. 49.

§. 1. Respondeo affirmatiue, & ideo sub nomine Ordinarij, qui & assistere, & assistendi licentiam dare potest in cap. 1. sess. 24. de reformat. Concilij Tridentini comprehenditur Capitulum, Sede Vacante, & eius Vicarius Generalis, cum succedat in omni iurisdictione ordinaria Episcopi; & ita docet Gutierrez de marr. cap. 66. n. 5. & 13. Pontius l. 5. c. 10. n. 4. & Bossius cap. 4. §. 21. n. 59. & alij pence ipsum.

2. Quoad licentiam vero ingrediendi monasteria Monialium iuxta Concilium Tridentinum sess. 15. cap. 5. de regular. Respondeo etiam affirmatiue; & ita tenet doctus, & amicissimus P. Pellizarius tract. de Mon. c. 5. sess. 5. n. 148 ubi ex Suarez probat sub nomine Episcopi in verbis Concilij venire etiam Capitulum, Sede Vacante, & consequenter Vicarium Capitularem, cum succedat in ordinata iurisdictione Episcopali.

Sup. hoc in tom. 2. tr. 6. ex Ref. 90 §. 1. inter medium & finem. a vers. Praeterea censetur Ordinarij,

RESOL. XXIX.

An Capitulum Sede Vacante possit concedere monitoria ad effectum revocandi? Ex p. 8. tract. 4. Refol. 17.

§. 1. Affirmatiue sententiae adherendum est, & ideo Rodriguez in summa tom. 1. cap. 71. num. 6. sic ait: El Cabildo Sede Vacante puede descomulgar a los que saben quien tiene lo ageno, para que lo descubran, y salgan del pecado, y puede poner las de mas descomuniones que puede el Obispo, y tiene autoridad para absolver dellos, como se dice en el derecho, salvo si son reservadas al Papa, pues el poder de descomulgar anda a paresas con el poder de absolver. Asi lo tiene despues otro Navarro. I assi puede poner un penitenciaro para que abusava de todo

Sup. hoc infra in Refol. 31. §. vii.

lo que puede el Obispo, como lo determina Panormitano. Ita ille.

2. Unde Merolla tom. 3. disp. 7. cap. 7. dub. 1. n. 35. sic ait. Deducitur posse Capitulum, Sede Vacante, concedere Monitoria ad finem revocandi bona perditam, vel scripturas, sub poena excommunicationis; quia hac potestas iure ordinario competeat Episcopo.

Sed de auctoritate ferendi censuras, & absolventi, superius a nobis actum est.

RESOL. XXX.

An Capitulum Sede Vacante, & eius Vicarius possit ferre censuras? Et an vero capitulum Sede Vacante possit ponere interdictum tam personale, quam locale, & etiam cessationem a divinis? Ex p. 8. tr. 4. Ref. 11.

§. 1. Respondeo affirmatiue cum Hurtado de censur. in communi diffic. 4. n. 10. ubi loquens de auctoritate ferendi censuras, sic ait. In vicario quoque, seu Prouisore Episcopi inuenitur, quia idem est tribunal Vicarij & Episcopi, ut constat ex cap. 2. de consuetudine, & ex cap. Romana 3. de appellat. in 6. Reperitur etiam in Capitulo Cathedrali, Sede Vacante, quia succedit Episcopo in iurisdictione Episcopali, ut deducitur ex cap. vnic. de maior. in 6. Et etiam reperitur in Vicario ipsius Capituli, ut deducitur ex Tridentino sess. 24. cap. 16. de reformato Ita ille.

2. An vero possit Capitulum, Sede Vacante, ponere interdictum, tam personale, quam locale affirmatiue respondet Auila de censur. part. 5. disp. 2. dub. 1. concl. 1. qui etiam part. 6. disp. 2. dub. 1. concl. 1. notat, Capitulum, Sede Vacante, posse imponere cessationem a Divinis, sic enim ait. Non solum Papa, sed etiam Episcopi, & alij Praelati habentes potestatem Episcopalem, possunt potestate ordinata ponere cessationem. Ita Soto dist. 22. quest. 3. art. 1. concl. 3. Syluest. verb. cessatio Pater Henriquez n. 1. Couar. cap. vltima mater. part. 2. §. 2. num. 6. ubi verbi ex quibus, dicit esse communem; unde idem potest Capitulum Sede Vacante. Ita Couar. & Gloss. cap. si Canonici, de offic. ordinarij in 6. ubi ait, quod Canonici, Sede Vacante, possunt iure ordinario ponere cessationem, quia succedunt in iurisdictionem ordinariam Episcopi. Ita Auila.

RESOL. XXXI.

An Capitulum Sede Vacante possit absolueri ab excommunicatione incurta propter percussorem Clerici, & quid de aliis censuris? Et similiter, an possit punire, deponere, suspendere, & priuare beneficijs, & alia facere, quae ad correctionem spectant? Et an possit deputare Penitentiarios cum potestate absolventi ab huiusmodi excommunicationibus, & alijs casibus Episcopo reservatis? Ex p. 8. tract. 4. Refol. 12.

§. 1. Respondeo posse Capitulum absolueri ab excommunicatione lata, tam a iure, quam ab homine, quando ab illa Episcopus absolueri potest propter eandem rationem; & habetur expresse in cap. vnic. de maior. & obed. lib. 6. Excipiunt aliqui excommunicationem latam in can. si quis suadente, 17. q. 4. contra percussores Clericorum. Ratio eorum est, quia in cap. peruenit, de sentent. excom. vbi

Supra Ref. 11. non habet sequere.

Supra Ref. 11. non habet sequere.

Supra Ref. 11. non habet sequere.

Supra Ref. 11. non habet sequere.